

або з трьох – чотирьох заголовних літер латинського алфавіту. Між державним і реєстраційним знаками повітряного судна ставиться дефіс ("UR-12345", "UR-ABC" або "UR-ABCD") [4, с. 1].

Часто на повітряних судах України ми маємо змогу бачити Тризуб (малий Державний Герб України) та кольори Державного Прапора України. Однак на сьогодні національним законодавством не врегульовано використання державної символіки України на її повітряному транспорті, тому дане питання потребує подальшого законодавчого доопрацювання.

Отже, за допомогою розпізнавальних знаків, нанесених на український повітряний транспорт, який перебуває як на території та в межах повітряного простору України, так і в світовому вимірі, визначають належність нашої державі кожного такого повітряного судна.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 року № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48 – 49. – Ст. 536.
2. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію від 07 грудня 1944 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_038
3. Правила надання адрес повітряних суден затверджено наказом Державіаслужби 22 вересня 2005 року № 692, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10 жовтня 2005 року № 1173/11453 // Офіційний вісник України від 26.10.2005. – № 41. – С. 123.
4. Авіаційні правила України, частина 47 "Правила реєстрації цивільних повітряних суден в Україні" затверджено наказом Міністерства інфраструктури України 25 жовтня 2012 року № 636, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16 листопада 2012 року № 1926/22238 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1926-12/paran16#n16>
5. Положення про Державну авіаційну службу України затвердженого Указом Президента України від 06 квітня 2011 року № 398/2011 // Офіційний вісник України від 26.04.2011. – № 29. – С. 103.

УДК 341:347.8(043.2)

Васильківський В. І.,
магістр,

факультет міжнародної економіки і менеджменту,
Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана,
м. Київ

Шапенко Л. О.,

старший викладач,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПОВІТРЯНОГО ПРАВА В ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ

Сучасний розвиток цивільної авіації дозволяє здійснювати як внутрішні, так і міжнародні перевезення пасажирів, багажу, вантажів та пошти. Здійснення міжнародних сполучень українськими авіакомпаніями відбувається на основі різних багатосторонніх та двосторонніх угод, які підлягають неухильному виконанню. На основі цього виник спеціально-правовий режим повітряного простору над територією держави та за її межами, який встановлює умови регулярної, ефективної та безпечної діяльності авіаперевізників. Частиною даного режиму є імплементація міжнародно-правових зобов'язань держав у їх внутрішнє законодавство.

На сьогодні поняття "імплементація" є досить неоднозначним. В довідкових виданнях цей термін переважно сприймається як внутрішньо правова діяльність органів державної влади з виконання міжнародно-правових зобов'язань окремої держави.

Але норма міжнародного повітряного права, окрім фактичного визнання, повинна реально застосовуватися в авіаційних відносинах, а для цього вона повинна стати частиною повітряного права України. Норма повинна формулюватися так, щоб бути придатною до застосування без будь-яких допоміжних заходів. Отже, у правовій системі повинен створюватися дієвий механізм імплементації й умови для забезпечення реалізації та фактичного використання норм міжнародного повітряного права в галузі повітряного права України. Підтвердженням цього є відображення у міжнародно-правовій літературі поняття "імплементації", яке виз-

начається як здійснення норм міжнародного права на міжнародному та національному рівнях. Сам термін "імплементация" походить від англ. implement та означає "здійснення, забезпечення виконання", буквально – "забезпечення практичного результату й фактичного виконання конкретними засобами" [1, с. 192].

У вітчизняній літературі дане питання розглянув А. Гавердовський, який визначив імплементацию як цілеспрямовану організаційно-правову діяльність держави, яка здійснюється індивідуально, колективно або в межах міжнародних організацій з метою своєчасної, всебічної і повної реалізації зобов'язань, прийнятих відповідно до міжнародного права [2, с. 62].

Імплементация норм міжнародного права України зумовлена об'єктивними потребами регулювання суспільних відносин і на міжнародному рівні, і в середині держави. В свою чергу імплементация в національній правовій системі повинна охоплювати весь комплекс заходів щодо реалізації міжнародного права в державі. У системі повітряного права України імплементация норм міжнародного права повинна здійснюватися за допомогою національного механізму імплементации, який дозволить досягти виконання міжнародно-правових зобов'язань держави. Саме від рівня впровадження імплементацийних заходів залежить ефективне та безпечне використання повітряного простору та здійснення міжнародних перевезень, а також дотримання принципів та норм, які регулюють міжнародну діяльність у повітряному просторі. В наш час зростає значення цих принципів та норм, оскільки з розвитком економічних відносин загострюється конкурентна боротьба між міжнародними авіаперевізниками, що зумовлює вироблення ефективної комерційної політики у сфері міжнародних повітряних зв'язків.

Одним із варіантів імплементации виступає уніфікація, яка спрямована на усунення небезпеки і національної множинності норм та підходів щодо регулювання здійснення міжнародних перевезень. Так, починаючи з 1929 року держави розробляють та приймають уніфіковані правила, що регулюють питання міжнародних перевезень та відповідальність авіаперевізників. Предметом міжнародно-правової уніфікації міжнародного повітряного права є створення уніфікованих норм, які узагальнюють національні правила міжнародних повітряних перевезень, встановлені

державами, що належать до різних правових систем, а на їх основі створення спеціального правового режиму міжнародних авіаперевезень [3, с. 50].

Засобом, який використовується в міжнародному повітряному праві для усунення протиріч між різноманітними нормами внутрішньодержавного права, що регулюють міжнародні повітряні перевезення, виступає міжнародний договір. Згідно ст. 9 Конституції України 1996 року чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою, є частиною національного законодавства України [4]. Ідеться про імплементацию міжнародної норми за допомогою національного повітряного права України, тобто відбувається пряма рецепція, яка передбачає запозичення національним законодавством норм міжнародного права.

Основними елементами міжнародного та національного повітряного права є Чикагська (1944 р.) та Монреальська (1999 р.) конвенції, які містять уніфіковані правила міжнародних повітряних перевезень, оскільки вимагають не лише адаптації національної системи права до їх стандартів, а й сприяють певній гармонізації правових норм національної системи завдяки імплементации.

Зважаючи на викладене вище, необхідно зазначити, що імплементация передбачає дотримання міжнародно-правових норм на міжнародному рівні та забезпечення виконання міжнародно-правових зобов'язань на рівні національному. Процес імплементации повинен базуватися на основоположних принципах суверенітету, справедливих та рівних можливостях для всіх, недискримінації, взаємності та співробітництва.

Література

1. Юлдашев Р. Т. Страховой бизнес : Словарь-справочник / Р. Т. Юлдашев. – М. : Анки, 2005. – 832 с.
2. Гавердовский А. С. Имплементация норм международного права / А. С. Гавердовский. – К. : Выща школа, 1980. – 318 с.
3. Бордунов В. Д. Международное воздушное право : учебное пособие / В. Д. Бордунов. – М. : НОУ ВКШ "Авиабизнес"; изд-во "Научная книга", 2007. – 464 с.
4. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.